

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Комунікації в публічному управлінні
(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
освітній ступінь магістр

Розробник: **Ольга СЕРДЮК**, професор кафедри публічного
управління та адміністрування, кандидат економічних наук, доцент,

Гарант: **Олександр ДОРОФЄЄВ**, професор кафедри управління та
адміністрування, доктор економічних наук, доцент

Полтава
2022/2023

Назва навчальної дисципліни	Комунікації у публічному управлінні
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> к. е. н., доцент Сердюк Ольга Іванівна <i>Контакти:</i> ауд 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> olga.serdiuk@pdaa.edu.ua <i>Сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/serdyuk-olga-ivanivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	281 Публічне управління та адміністрування <i>ОПП Зв'язки з громадськістю</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з навчальних дисциплін «Публічне управління», «Управління персоналом в організаціях публічної сфери» та «Адміністративний менеджмент», що є складовими вступного фахового випробування за ОПП Зв'язки з громадськістю

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: дати майбутнім фахівцям систематизоване й емпірично аргументоване уявлення про функціонування комунікацій у публічному управлінні, місце і роль зв'язків з громадськістю в структурах публічного сектору; про організацію діяльності та особливості методів роботи PR-служб органів державної влади та місцевого самоврядування, формування системи професійної компетенції (знань і практичних вмінь та навичок) щодо використання принципів, інструментів комунікацій у публічному управлінні.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок щодо використання в процесі публічного управління ефективних каналів комунікацій з метою налагодження співробітництва та ефективної взаємодії органів публічного управління із суб'єктами громадянського суспільства; оволодіння сучасними механізмами спілкування людей, комунікаційного процесу в органі публічного управління.

Компетентності:*загальні:*

ЗК05 Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології

фахові:

ФК01 Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

ФК05 Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

ФК06 Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

ФК13 Здатність демонструвати лідерські якості, формувати зразки організаційної культури.

Програмні результати навчання:

ПРН03 Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції;

ПРН08 Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.;

ПРН10 Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

ПРН15 Уміти розробляти та впроваджувати норми організаційної культури та правила етичної поведінки.

Програма та структура навчальної дисципліни**Структура (тематичний план) навчальної дисципліни**

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма (281ПУА_мд_2022)				заочна форма (281ПУ_Амз_2022 (л. н.))			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		п	с. р.	л		п	с. р.	
Тема 1. Поняття комунікацій у публічному управлінні	11	2	2	7	12	2	-	10
Тема 2. Державна інформаційна політика.	11	2	2	7	11	-	-	11
Тема 3. Стратегічне планування комунікації у публічному управлінні	11	2	2	7	12	2	-	10
Тема 4. Місце та роль зв'язків із	10	2	-	8	10	-	-	10

громадськістю у публічному управлінні								
Тема 5. Організаційні основи функціонування підрозділів інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю органів державної влади та місцевого самоврядування	14	4	2	8	12	2	-	10
Тема 6. Методи і форми комунікацій у публічному управлінні	14	4	2	8	13	-	2	11
Тема 7. Антикризові комунікації	10	2	-	8	10	-	-	10
Тема 8. Комунікативна діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування	12	2	2	8	13	-	2	11
Тема 9. Організація доступу до публічної інформації	12	2	2	8	12	2	-	10
в т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	40	-	-	40
Усього годин	105	22	14	69	105	8	4	93

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

(28ІПУА мд 2022)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	контроль на робота	екзамен	
ПРН3	-	2	3	2	7
ПРН8	30	14	21	14	79
ПРН10	2,5	1	1,5	2	7
ПРН15	2,5	1	1,5	2	7
Разом	35	18	27	20	100

(28ІПУА мз 2022 (л. н.))

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	контроль на робота	екзамен	
ПРН3	-	2	5	2	8
ПРН8	10	14	35	14	74
ПРН10	2	1	5	2	10
ПРН15	-	1	5	2	8
Разом	12	18	50	20	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(281ПУА мд 2022)**

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання практичних завдань	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Поняття комунікацій у публічному управлінні	5	2	3	10
Тема 2. Державна інформаційна політика.	5	2	3	10
Тема 3. Стратегічне планування комунікації у публічному управлінні	5	2	3	10
Тема 4. Місце та роль зв'язків із громадськістю у публічному управлінні	-	2	3	5
Тема 5. Організаційні основи функціонування підрозділів інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю органів державної влади та місцевого самоврядування	5	2	3	10
Тема 6. Методи і форми комунікацій у публічному управлінні	5	2	3	10
Тема 7. Антикризові комунікації	-	2	3	5
Тема 8. Комунікативна діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування	5	2	3	10
Тема 9. Організація доступу до публічної інформації	5	2	3	10
в т. ч. індивідуальні завдання	x	x	x	20
Разом	35	18	27	100

(281ПУ Амз 2022 (л. н.))

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання практичних завдань	розв'язування тестів як вид самостійної роботи	Питання контрольної роботи	
Тема 1. Поняття комунікацій у публічному управлінні	-	2	5	7
Тема 2. Державна інформаційна політика.	-	2	5	7
Тема 3. Стратегічне планування комунікації у публічному управлінні	-	2	5	7
Тема 4. Місце та роль зв'язків із громадськістю у публічному управлінні	-	2	5	7
Тема 5. Організаційні основи функціонування підрозділів інформаційної діяльності та комунікацій	-	2	10	12

з громадськістю органів державної влади та місцевого самоврядування				
Тема 6. Методи і форми комунікацій у публічному управлінні	6	2	5	13
Тема 7. Антикризові комунікації	-	2	5	7
Тема 8. Комунікативна діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування	6	2	5	13
Тема 9. Організація доступу до публічної інформації	-	2	5	7
Контрольна робота	x	x	50	x
Екзамен	x	x	x	20
Разом	12	18	50	100

Форми контролю знань успішності здобувачів вищої освіти, шкала та критерії оцінювання результатів їх навчання із врахуванням очікуваних результатів навчання:

1. Поточний контроль

1. Виконання завдань на практичних заняттях.

1.1. Виконання завдань практичного заняття для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Шкала та критерії оцінювання (28ІПУА мд 2022)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
5	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
4	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
3	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-2	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

1.2. Виконання завдань практичного заняття для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.

Шкала та критерії оцінювання (281ПУ Амз 2022 (л. н.))

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
6	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
5	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
3-4	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-2	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

2. Розв'язування тестів здобувачами вищої освіти денної форми навчання.

Шкала та критерії оцінювання (281ПУА мд 2022)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
2	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію (90-100 % правильно виконаних тестових завдань).
1,5	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень (74-89 % правильно виконаних тестових завдань).

1	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності (60-73 % правильно виконаних тестових завдань)
0-0,5	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання (0-59 % правильно виконаних тестових завдань)

Виконання завдань самостійної роботи.

3.1. Завдання самостійної роботи в розрізі тем навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.

Шкала та критерії та оцінювання (281ПУА мд 2022)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
3	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
2,5	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
2	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-1,5	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

3.2. Розв'язування тестів здобувачами вищої освіти заочної форми навчання як вид самостійної роботи.

Шкала та критерії та оцінювання (281ПУ Амз 2022 (л. н.))

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
2	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію (90-100 % правильно виконаних тестових завдань)
1,5	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень (74-89 % правильно виконаних тестових завдань)
1	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності (60-73 % правильно виконаних тестових завдань)
0-0,5	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання (0-59 % правильно виконаних тестових завдань)

3.3. Контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.

Шкала та критерії та оцінювання (281ПУ Амз 2022 (л. н.))

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
45-50	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
38-44	Достатній рівень досягнення результатів	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями

	навчання	(аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вмiє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
31,5-37	Середній рiвень досягнення результатiв навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матерiал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володiє елементарними вмiннями навчальної дiяльностi
0-31	Низький рiвень досягнення результатiв навчання	Здобувач вищої освіти має початковi уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатiв навчання.

2. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю знань успішності здобувачів вищої освіти – екзамен (0-20). Кожен варіант екзаменаційного білету містить 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється максимально в 10 балів.

Шкала та критерії оцінювання результатів їх навчання для підсумкового контролю із врахуванням очікуваних результатів навчання:

Шкала та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти на екзамені (281ПУА мд 2022, 281ПУА мз 2022 (л. н.))

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	9	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вмiє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володiє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вмiє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	7-8	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матерiал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володiє елементарними вмiннями навчальної дiяльностi
	1-6	Здобувач вищої освіти має початковi уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатiв навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Для 2-го теоретичного питання	10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

9	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
7-8	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
1-6	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 105.

Кількість кредитів – 3,5.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються меншою кількістю балів (-1 бал).

Політика щодо відвідування: не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. Обов'язкове вимкнення мобільних девайсів під час відвідування занять в аудиторії. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій – виходити на онлайн-консультацію.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Письмові роботи перевіряються на наявність

плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>).

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоматеріали.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України / Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення : 25.08.2022).

2. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

3. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

4. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

5. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

6. Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2007 № 653-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-2007-%D1%80#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

7. Про затвердження Порядку координації діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових формувань, підприємств,

установ і організацій незалежно від форм власності з питань запобігання, виявлення та усунення наслідків несанкціонованих дій щодо державних інформаційних ресурсів в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах / Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.1999 № 48. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/48-99-%D0%BF#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

8. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.08.2022).

9. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

10. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> 2 (дата звернення : 25.08.2022).

11. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

12. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

13. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки. URL : Закон України від 09.01.2007 № 537-V (дата звернення : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text> (дата звернення : 25.08.2022)).

14. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації : Закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

15. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади. : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 № 3: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

16. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 № 2493-ІІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

17. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-ХІV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення : 25.08.2022).

Навчально-наукова література:

1. Войтович Р. В. Механізми реалізації зв'язків з громадськістю у державному управлінні : метод. посіб. Київ, Видавництво КМЦППК, 2011. 84 с.

2. Драгомирецька Н. М., Кандагура К. С., Букач. А. В. Комунікативна

діяльність в державному управлінні : навч. посіб. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017 180 с. URL: http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/new_26_02_18-2.pdf (дата звернення : 19.08.2022).

3. Дрешпак В. М. Комунікації у публічному управлінні : навч. посіб. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. 168 с. URL: <http://212.1.86.13/jspui/bitstream/123456789/3136/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B2%20%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%96.pdf> (дата звернення : 19.08.2022).

4. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад.: Гошовська В. А. та ін. Київ : К. І. С., 2016. 130 с. (Серія «Бібліотечка лідера місцевого самоврядування»).

5. Коротич О.Б. Комунікації у державних інституціях : навч. посіб. Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2012. 200 с.

6. Практичний посібник для працівників комунікаційних структур в органах влади / упоряд. З. Казанжи. Київ, 2016. 112 с. URL : <http://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/posibnyk.pdf> (дата звернення : 19.08.2022).

7. Рубановський К., Федорович О., Дуда А. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування. Посібник для муніципальних посадовців. Івано-Франківськ: ГО «Агентство з розвитку приватної ініціативи», 2009. 96 с.

8. Химиця М. О. Інформаційна діяльність в органах державної влади та управління: навч. посіб. Львів : Видавництво Львівська політехніка, 2014. 148 с. (Сер. «Інформація. Комунікація. Документація»; вип. 3).

9. Холод О. М. Комунікаційні технології: підруч. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 211 с.

10. Чмига В. О., Руденко О. М. Комуникативний процес у місцевому самоврядуванні: навч.-метод. матеріали; уклад. В. В. Святненко. К. : НАДУ, 2013. 84 с.

Допоміжні

1. Бебик В., Бортніков В., Дегтерьова Л., Кудряченко А. Держава і громадянське суспільство: партнерські комунікації у глобальному світі : навч.-метод. посіб. / заг. ред. В. Бебика. К. : Інститут громадянського суспільства, 2006. 248 с.

2. Комунікація: демократичні стандарти в роботі органів державної влади : навч. посіб. / заг. ред. Н. К. Дніпренко. К.: ТОВ «Вістка», 2008. 164 с.

3. Сердюк О. І., Мирна О. В., Шупта І. М. Місце доброчесності в моделі компетенцій державних службовців та системі особистості при запобіганні корупції. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 3. 2018. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/3_2018/41.pdf (дата звернення : 19.08.2022).

4. Сердюк О. І., Глазов О. М., Демидкін О. М. Громадянська партиципація: від інструментів комунікації до комуникативної політики. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія:*

Державне управління. Том 29 (68) № 2. 2018. С. 156-152. URL: http://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/2_2018/30.pdf (дата звернення : 19.08.2022).

5. Сердюк О. І., Ситник А. П., Павлушенко О. В. Взаємодія з громадськістю в процесі реалізації соціального призначення органів влади. *Електронне наукове видання «публічне адміністрування та національна безпека»*. 2020. № 8. URL : <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2020/8/6438> (дата звернення : 19.08.2022).

6. Сердюк О. І. Мирна О.В., Ситник А. П, Мирний М. В. Розвиток е-демократії в об'єднаних територіальних громадах України. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 47, VOL. 3. Р. 67-71. URL: <http://sis-journal.com/wp-content/uploads/2020/12/Slovak-international-scientific-journal-%E2%84%9647-2020-VOL.3.pdf> (дата звернення : 19.08.2022).

7. Що таке прес-служба урядової організації. К.: ДП «Друкарня ДУС», 2006. 41 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Верховна Рада України : Офіційний веб-портал. URL : <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення : 19.08.2022).

2. Громадський простір. URL : https://www.prostir.ua/category/kb/?filter-type=rozdil_bazy_znan&filter-value=effective-communication (дата звернення : 26.08.2022).

3. Інститут масової інформації. URL : <http://imi.org.ua> (дата звернення : 19.08.2022).

4. Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики. URL : <http://komsvobslova.rada.gov.ua/> (дата звернення : 19.08.2022).

5. Національне агентство України з питань державної служби. Офіційний веб-портал. URL : <https://nads.gov.ua/> (дата звернення : 19.08.2022).

6. Полтавська міська рада. Офіційний сайт. URL: www.rada-poltava.gov.ua/ (дата звернення: 25.08.2022).

7. Полтавська обласна державна адміністрація : Офіційний веб-портал. URL : <http://www.adm-pl.gov.ua/> (дата звернення : 25.08.2022).

8. Полтавська обласна рада та виконавчий комітет. Офіційний сайт.: <https://oblrada-pl.gov.ua/> (дата звернення : 25.08.2022).

9. Президент України : Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL : <https://www.president.gov.ua/> (дата звернення : 19.08.2022).

10. Урядовий портал : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 19.08.2022).

11. Міністерство інформаційної політики України. URL : <https://mir.gov.ua/> (дата звернення: 19.08.2022).